

Friday for Future alla fredagar

Varje fredag samlas vi för klimatstrejk på Stortorget eller för digital strejk så länge omikron härjar.

Vi vill att Sverige och Lund medverkar till att hålla den globala temperaturökningen under 1.5 grader, uppfyller Parisavtalet, verkar för klimaträttvisa och lyssnar på den bästa samlade vetenskapen.

Peter Forsgren om Elin Wägner

Torsdag 12 maj 18:00 – 19:00
Stadsbiblioteket – Atriumgården

Peter Forsgren, sekreterare i Elin Wägner-sällskapet, är professor i litteraturvetenskap vid Linnéuniversitetet i Växjö. Han har skrivit *I vansklighetens land. Genus, genre och modernitet i Elin Wägners smålandsromaner* samt flera artiklar om författarskapet.

Nu kommer han till oss för att berätta om Pennskaftet och kampen för kvinnlig rösträtt. Detta program är en del av Lund läser.

Pajaskonster och rasism i Staffanstorp

Totalstopp för de mest utsatta flyktingarna, de så kallade kvotflyktingarna, har beslutats av Staffanstorps kommunalråd paludanen Christian Sonesson, M, och hans följsamma ja-sägare.

Det gäller boende för 30 utsatta personer som tvingats fly undan onda regimer. Christian Sonesson spottar på dem som är förföljda.

Migrationsminister Ygeman, S, ryter att Sonesson bryter mot svensk lag och lovar att domstolen kommer att upphäva det illegala beslutet.

Stoppa skolpeng till privata skolor! av Gunnar Stensson

Vi har ingen fastighetsskatt, ingen arvsskatt, ingen gåvoskatt och skolpeng även till privata skolor. Det är unikt, säger Andreas Cervenka, författare till boken *Girig-Sverige*, Natur och kultur 2022, i en lysande intervju skriven av journalisten Miriam Olsson Jeffery (SDS 30/4). Han påpekar också att priset på bostadsrätter ökade med 800 procent mellan 1956 och 2021. Den utsugning av löntagare har även jag råkat bli skyldig till genom att motvilligt köpa en bostadsrätt 1989.

Andreas Cervenka är Lunda-bo. Kanske man kunde anlita honom som föreläsare. Han tror på marknaden, men anser att förutsättningen för att marknaden ska fungera är ekonomisk jämlikhet. I Sverige går utvecklingen åt motsatt håll.

Rapport från riksdagen: Vilken härlig första maj! av Hanna Gunnarsson

Vilken härlig första maj vi hade! I tågen i både Lund och Malmö gick det ungefär lika många som innan pandemin, vilket nog får anses vara godkänt med tanke på att vi har haft två år utan att kunna träffas för att demonstrera. Visst kändes det lite ringrostigt, tåget i Lund var ovanligt tyst jämfört med tidigare år, men solen sken och flaggorna vajade fint i vinden. Jag är glad över det stora bifallet från mötesdeltagarna när jag nämnde miljöfrågor och vårt nej till nato i mitt tal, det bådär gott inför valrörelsen tycker jag. Det är alltid roligt att få träffa gamla vänner på första maj, det är många som inte längre är så aktiva i politiken som går med och ibland hittar man varandra och kan hälsa.

I riksdagen ägnar jag nu mest tid åt Försvarsberedningen. Det har varit möte flera måndagar i rad nu, vilket har gjort att även måndagen har blivit en rese- och stockholmsdag. Diskussionerna mellan partierna om försvarsbudgeten fortsätter, vi är överens om att nå målet 2 % av BNP till försvaret och diskuterar nu hur snabbt det ska gå. Parallellt pågår, som ni säkert hör och ser, debatten om Nato. Det går i en rasande fart och det är nästan bara Vänsterpartiet och fredsorganisationerna som hörs på nej-sidan. Man undrar ju verkligen vad socialdemokraterna håller på med.

I början av veckan presenterade Vänsterpartiet vår budgetmotion i riksdagen. Presskonferensen går att se på partiets [hemsida](#) och [att läsa om här](#). Välkända vänsterförslag om att stärka

MP, FNL och V var för det gröna stråket och odlingslotterna. Övriga partier lyckades genom mer eller mindre gröna fraser dölja sina avsikter att rösta för ett nationellt center och en privatisering av marken.

Partiernas verkliga intentioner avslöjades redan följande dag då kommunstyrelsen beslöt att reservera mark för försäljning till Hemsö så att bolaget kan bygga ett nationellt idrottscenter.

MP, FNL och V sade nej, men var förstås i minoritet.

Kampen för miljön och den biologiska mångfalden i den lilla del av världen som Klostergården och Lund utgör fortsätter.

Inger Grubelics vårtal i S:t Larsparken 2022

För fem år sedan fick jag frågan om jag kunde hålla tal till våren i denna vackra park.

Karin Stensson som hållit vårtalet sedan början av 1980-talet ville lämna. Eftersom Karin och jag spelat, gjort olika program och inte minst varit goda vänner så kändes det ärofullt att få frågan. Det gick inte att säga nej.

Idag möts vi igen efter ett par år då vi inte tillsammans kunnat hälsa våren välkommen. Nu gör vi det äntligen.

Jag började fundera och anteckna mitt tal. Jag tänkte och tänkte. För någon vecka sedan träffade jag Karins man Gunnar, som gav mig ett flertal av Karins Valborgstal.

Jag sitter på bussen och tar ett blad, Karins tal Valborg 1985. Jag läser och känner hur aktuellt talet är så jag läser Karins tal från 1985 som en hyllning till Karin. Karin dog för två år sedan.

Lund Valborgsmässoafton 1985

Kära vår! Bättre sent än aldrig
Det är bara ett par veckor sedan du lät snöflingor
dansa ner över oss, retsamma, envisa
Ta aldrig våren för given, ville du kanske säga.
Lär dig vänta
Lär dig tålamod
Lär dig uthärda
Om det är kallt, gläd dig åt ljuset
Om det känns stillastående gläd dig åt de små stegen
Uthärda bakslagen
Uthärda snöstormen i april
Tro på våren, tro på solen
För solen kommer oundvikligen närmare, trots kall vind
Den tinar upp frusna kroppar
lockar fram skratt, sång och livslust
Lockar ut oss till lekplatser och parker.
Till närhet mellan människor
Ger oss kraft att tro på en varmare värld, oavsett årstid
En varmare jord med varmare människor
som respekterar, skyddar och ärar det värnlösa barnet
den värnlösa blomman och den värnlösa gamla människan
Kära vår! Härda oss med dina sena snöflingor
Härda oss med din kalla vind
Lär oss uthållighet i arbete och liv
Lär oss envishet och tålamod i relationer och föresatser
Lär oss tro på oss själva, som uthålliga och hoppfulla
varmänniskor som läker där vi går fram
på vår kluvna, såriga, blödande jord
Våren ger oss avstampet. Solen ger oss kraften
Det späda gräset ger oss styrkan och vinden ger oss modet!
Bättre sent än aldrig! Ett fyrfaldigt leve för våren!

Leder försvarsallianser till fred?

Den serbiske terroristen Gavrilo Princip mördar Österrikes tronföljare i juni 1914. Stormakten Österrike anfaller lilla Serbien. Ryssland som lovat försvara Serbien förklarar Österrike krig.

Tyskland känner sig hotat av alliansen mellan Ryssland och Frankrike – och invaderar Frankrike. England som ingått en allians med Frankrike förklarar Tyskland krig. Så inleds första världskriget – fast ingen ville det. Allianserna band de allierades beslut. Det andra världskriget – och Hitler - var konsekvenser av det första.

Sverige var alliansfritt under båda världskrigen. Alliansfriheten innebar möjlighet att anpassa besluten efter den aktuella verkligheten. Sveriges utanförskap var till stor nytta för våra nordiska grannländer under andra världskriget.

Efter Rysslands invasion i Ukraina tycks Sverige vara på väg att lämna alliansfriheten för att ingå i försvarsalliansen Nato. Paragraf fem i Natos försvarsgaranti förpliktigar medlemsstaterna att försvara varandra mot angrepp. En för alla, alla för en.

Kommer ett beslut om medlemskap i Nato leda till trygghet eller kan det få lika förfärande konsekvenser som allianserna 1914 - då många snabba beslut grundade på gamla löften fattades ett par heta sommarmånader?

Ska Sverige bli Natomedlem? Vänsterpartiet föreslår en folkomröstning. Förslaget om folkomröstning var ett huvudtema 1 maj och Ali Esbati fick applåder då han framförde det.

Genom en folkomröstning skulle vi få tid att tänka igenom beslutet. Efter en folkomröstning delar vi alla dela ansvaret, oavsett resultat. Utvecklingen i Ukraina och samarbetet med Finland är två av de avgörande faktorerna för beslutets inriktning.

Detta är den största myten om Israel och Nakba

Med trix och list har jag lyckats göra en avskrift på svenska av nedanstående debattartikel införd i Haaretz.

Länken går till den spärrade artikeln i Haaretz.
Den svenska översättningen bifogas som en PDF-fil
OBS! De blåmarkerade texterna i PDF-filen är länkar

*Ockupations- och blockadbrytande hälsningar
Tjatte - Den evige obstinaten*

Opinion | This Is the Biggest Myth About Israel and the Nakba

It is one of the most enduring myths surrounding the 1948 war: The epic battle between a fearsome Arab Goliath and a newborn Israel to liberate Palestine. And it's a fable that continues to inflict harm today.

By: [Seraj Assi May. 3, 202](#)

Det är en av de mest bestående myterna kring kriget 1948: Den episka striden mellan en skräckinjagande arabisk Goliat och ett nyfött Israel för att befria Palestina. Och det är en fabel som fortsätter att orsaka skada idag

Palestinierna betalar fortfarande priset för en av de mest bestående myterna kring det arabisk-israeliska kriget 1948.

Av: Seraj Assi Maj. 3, 2022

När palestinier firar 74-årsdagen av Nakba och israeler 74 år av stat, bör vi ta en stund för att avslöja en av de mest bestående myterna kring kriget 1948: legenden om stora arabiska arméer, förenade i andan, som invaderar Israel för att befria Palestina.

I en hedrad fabel som förevisas av både araber och israeler, skildras kriget som en episk strid mellan en judisk David och en arabisk Goliat. Detta är historiens renaste mytologi.

Men kriget var inte en liten israelisk David som stod inför en gigantisk arabisk Goliat. Det var ett mycket motiverat och relativt organiserat Israel som kämpade mot en splittrad arabisk koalition vars regeringar gick in i kriget för att tävla om sin bit i Palestina.

[Läs den översatta artikeln »](#)

Länge leve spårfaktorn!

Inför beslutet om spårväg i Lund var en av diskussionspunkterna om det fanns en så kallad spårfaktor för resandet. Det vill säga frågan om spårtrafik lockar fler resande än busstrafik. Spårvägsmotståndarna hävdade att det inte fanns en spårfaktor medan anhängarna hävdade att det finns det visst.

Trivectorrapport

Nu har Trivector AB, känt Lundakonsultföretag i hållbarhetsbranschen, på uppdrag av Göteborgs trafikkontor, utarbetat en rapport om spårfaktorn. Rapporten, som utarbetats av en hel rad av Trivectors trafikforskare, har titeln ”Olika perspektiv på spårfaktorn”. Rapportens slutsats är solklar: det finns en spårfaktor för resandet. Forskarna skiljer på **direkt spårfaktor** och **indirekt spårfaktor**. Direkt spårfaktor är den extra resandeökning som sker ”allt annat lika” medan indirekt spårfaktor inbegriper att spårtrafiken har högre standard än busstrafik.

[Läs rapporten »](#)

Spårfaktor: 10 %

På grundval av litteraturstudier och fallstudier av relativt nyligen gjorda spårtrafiketableringar, bland annat förlängningen av spårvägslinje 2 i Norrköping, Pågatågstrafiken på Ystadbanan som öppnade 1996 och spårvägstrafik i Bergen, kommer författarna fram till att den direkta spårfaktorn för resande kan ligga mellan 0 och 30 %, dvs mellan 0 och 30% ökar resandet med spårtrafik jämfört med buss. Genomsnittligt kan en räkna med 10%. Den indirekta spårfaktorn kan vara både större och mindre än den direkta.

Hur förklarar då forskarna förekomsten av den direkta spårfaktorn? Jo, bland annat, för att det finns en psykologisk skillnad mellan spårtrafik och buss, eftersom det är möjligt att med kort varsel genomföra radikala bussomläggningar, men också att spårtrafik upplevs ha högre resstandard, - komfort, bättre punktlighet etc – än buss.

Busstrafiken kompromissar med framkomligheten

Rapporten redovisar också att det finns studier som visar att det **inte** finns en spårfaktor. Dessa studier bygger dock på att förutsättningarna för busstrafiken är exakt lika som för spårväg, dvs egen bana, företräde framför alla andra trafikslag och dylikt). Författarna påpekar att sådana lösningar för busstrafiken oftast inte finns. Även den mest högklassiga busstrafik kompromissar med framkomlighet. I bussens färdväg finns övergångsställen och cykelpassager, där bussen måste väja. Spårvagnen har som bekant företräde framför alla andra trafikslag, även vid övergångsställen. Även högklassig busstrafik får kompromissa med väggeometrin. Det blir ändå kurvor och svängningar med liten radie, menar författarna.

MP-motion: planera för fler spårvägsetapper

Trivectors rapport finns att läsa på [Olika perspektiv på spårfaktorn \(trivektor.se\)](http://olika.perspektiv.paa_spaa_faktorom_(trivektor.se)) och borde egentligen vara obligatorisk läsning för såväl spårvänner som spårmotståndare. Inte minst gäller det den majoritet av förtroendevalda i kommunstyrelsen som i onsdags röstade för avslag på Miljöpartiets motion om att planera för nya spårvägar i Lund.

Ulf Nymark

NOT: Rapporten redovisar också spårtrafikens påverkan på byggande och fastighetsvärden samt spårtrafikens inverkan på sociala faktorer. Om detta kan det finnas anledning att återkomma.

Glimtar från Norrbotten 1963 till 1969 av Gunnar Stensson

Det var fortfarande mörkt när jag pulsade genom snön hemifrån Prytzka gården till Framnäs folkhögskola nere vid Pite - älven för att börja morgonlektionen 8.15. Nästa dag fick vi influensa alla tre, Karin, tvåårige Martin och jag. Snön fortsatte att falla. Det kom ingen post och ingen tidning. Öjebyn var helt isolerat. Att president Kennedy hade blivit skjuten i Dallas fick vi veta först ett par dagar efter händelsen.

Ett helt nytt liv hade börjat. Under större delen av tiden mellan åren 1963 och 1969 var vi norrlänningar. Det sociala livet på Framnäs folkhögskola var intensivt. Eleverna stannade på skolan också söndagar och lov dagar eftersom det var för långt att resa hem. Skolans upptagningsområde var hela Norrbotten. Musikeleverna kom från hela landet och stannade ofta flera år.

Skolan ägdes av landstinget. Rektor Adrian var socialdemokrat. Flera elever var tvåspråkiga; de talade gärna finska. Flertalet lärare var norrlänningar, men många musiklejare kom från södra Sverige och andra från Norge och Finland. Någon hade ryskt påbrå efter ryska ockupationer av Norrland på 1700-talet. 1968 placerades Prags symfoniorkester i Framnäs efter kuppen i augusti.

Det skapade opinion mot den sovjetiska ockupationen. CH Hermanssons hyllades för sitt fördömande av ockupationen

Ibland arrangerades lärarfester med ganska mycket alkohol. I april kunde de pågå tills solen gick upp över det gnistrande snötäckta landskapet, ljusst så det sved i ögonen.

Skolan hade en stor modern aula. Där framfördes regelbundet konserter. Oftast var det skolans elever som uppträdde, men det kom också stråkkvartetter och solister från andra delar av landet. Karin satte upp pjäser och kabaréer. En av de största uppsättningarna var Häxjakt av Artur Miller. Både musikelever och elever från den allmänna linjen medverkade. Publiken från Piteå med omnejd fyllde aulan.

Karin samarbetade framför allt med musiklinjens lärare och elever. En gång iscensatte hon en kort Mozart-opera med sångare som senare blev professionella. De reste på en uppmärksam veckolång turné genom städer som Piteå, Luleå, Kiruna och andra större samhällen. Avstånden var kolossala.

Skolans regler var fria. De flesta eleverna var myndiga. Här var det inte tal om att man skulle övervaka att tjugo flickor i skilda åldrar kom hem till sina rum före klockan 22 som på Axevalla. Relationer mellan lärare och elever förekom. Vi umgicks som likar, framför allt med musikeleverna. Ett par av de ensamstående lärarna bodde som hyresgäster i samma stora byggnader som eleverna.

Karin och jag tilldelades snart ett nytt Älvsbyhus med alla moderna bekvämligheter. Så fint hade vi aldrig bott för. Jag fick för vana att hoppa i ett hett bad varje morgon innan jag rusade ut i kylan för att komma till skolbyggnaden och sätta igång undervisningen. I lärarrummet hängde cigarrettröken tjock och grå.

Jag undervisade i mina ämnen, bestämde rätt mycket av kursinnehållet. Det fanns en liten skoltidning som jag redigerade. Den väckte ibland konflikter eftersom vi publicerade kritiska synpunkter på olika förhållanden på skolan. Dessutom arbetade jag en hel del med Karins uppsättningar, satte tillsammans med henne samman kabaréer och valde nya pjäser och annat material för framträdanden.

Vi adopterade Sara – namngiven efter Sara Lidman – från Korea 1966. Sara och Martin, två barn, två och fyra år, krävde förstås mycket tid och engagemang, men det var alltid lätt att få frivillig barnpassning. Ofta kunde de följa med på repetitioner. Martin ogillade en sopran som sjöng Luciasången med stark röst. Inte Cia, skrek han. 1964 hade vi hand om en treåring som en av musikeleverna, saxofonisten Allan Lundström, var pappa till. Han betalade oss med flera kilo nyfångad röding.

När vi skulle resa hem till Älghult i juni brukade vi flyga till Stockholm och övernatta hos min bror Jan några nätter innan vi fortsatte med tåg till Nässjö, vidare till Sävsjöström och sedan med rälsbuss till Älghult. Sara brukade sitta i förarens knä och tuta. Men småjärnvägarna blev nedlagda i mitten av 1960-talet. I Älghult hjälpte vi Karins föräldrar med höskörden och korna. Vi reste oftast tillbaka innan havren mognade.

1963 var vi Erlander-trogna socialdemokrater och övertygade USA-anhängare (president Roosevelts New Deal, segern i världskriget, Marshall-hjälpen, Martin Luther King och medborgarrättsrörelsen, den unge president Kennedys manifestation mot Berlin-muren och vår indignation över det spektakulära mordet i Dallas).

Efter 1965 blev FNL:s kamp mot USA:s krig i Vietnam och den amerikanska rasismen vårt, liksom många av våra elevers, mest uppslukande engagemang. Vi hoppades på en revolution mot Nixon i USA.

Vi blev också alltmer kritiska mot svensk socialdemokrati. Sara Lidman var på FNL-turné i övre Norrland 1967 och gav 1968 ut **Gruva** som skildrade de usla

arbetsförhållandena i Malmberget och bidrog till den strejk som skakade svensk arbetarrörelse ett par år senare. Vi hade elever med kunskap om förhållandena. När vi flyttade från Framnäs 1969 fick vi Marx Kapitalet i avskedspresent av våra elever, bland andra saxofonisten Allan Lundström.

Mer om detta nästa vecka.

Första maj i Lund

Årets förstamaj var välbesökt hos vänsterpartiet. Drygt 800 gick i demonstrationen och betydligt fler var samlade på Stortorget.

Där kunde man höra Röda Kapellet och lyssna till flera tal som både mindes gångna bravader och manade framåt inte minst var det kommande valet ett givet tema.

Här nedan hittar du länkar till två av talen.

Hanna talade även i Trelleborg där bilden togs

Kamrater, vänner!

Idag är det Första maj, årets finaste dag, vänsterns viktigaste dag på hela året. Det är arbetarrörelsens dag, en dag då vi sätter fokus på viktiga frågor som jämlikhet, bättre arbetsvillkor, en välfärd som funkar för alla människor och ett samhälle där människorna, inte marknaden, sätts i första hand. Mitt namn är Hanna Gunnarsson och jag är en av vänsterpartiets riksdagsledamöter där jag arbetar med försvarspolitik.

Vänner,

Den här våren började på sämsta möjliga sätt. Precis när pandemins härjningar höll på att klinga av från sina värsta faser, inledde Ryssland invasionen av Ukraina. Nu är det återigen krig i Europa. Den 24 februari drabbades ukrainarna av den största katastrofen som finns, ett krig som har visat sig vara så otroligt brutalt. Vi möts av bilder och nyheter om att tusentals människor har dödats och miljoner har tvingats fly från sina hem. Men vi ser också en mycket imponerad ukrainsk försvarsvilja, där Ukrainas försvar och vanliga medborgare kämpar för att försvara sitt land mot invasionen. Rysslands invasion är en del av de Putins imperialistiska stormaktsambitioner, när han uttryckligen har sagt att Ukraina inte är ett eget självständigt land. Invasionen och kriget är såklart emot folkrätten och alla länders rätt att självständigt välja sin egen framtid. Det krävs fortsatta protester mot Rysslands invasion och ekonomiska sanktioner och stopp för import av rysk energi. För att bygga en långsiktig fred krävs diplomatiska förhandlingar och en demokratisk utveckling i Ryssland, även om det ser mörkt ut just nu.

Många av de människor som har tvingats fly från Ukraina har kommit till Sverige och har fått en fristad här. De delar sina upplevelser med många andra människor som kommit till Sverige de senaste åren och årtiondena, människor som har egna minnen och upplevelser av krig och att vara flykting. Sverige är ett rikt land som har de bästa möjligheterna att ta emot flyktingar från de olika krig som pågår i världen, och ge dem en framtid i Sverige. För Vänsterpartiet är det viktigt att de flyktingar som inte kan återvända hem får permanent uppehållstillstånd i Sverige så att de i lugn och ro kan påbörja sitt nya liv i Sverige, med utbildning, arbete och en bättre framtid.

Kamrater,

Den ryska invasionen av Ukraina har påverkat den svenska försvarsdebatten rejält. Ett krig i vår närhet, det är lika långt om inte kortare till Kiev än till Kiruna härifrån Lund, gör såklart väldigt många människor rädda och osäkra. Sverige är ett land som under flera hundra år har varit förskonade från krig i vårt eget land, men de senaste månadernas utveckling gör att läget runt omkring oss är mer osäkert och världen är mer sårbar. Även om Sverige inte står inför något direkt militärt hot, så är båda våra närmaste grannländer i sin tur grannar med Ryssland. Även för Vänsterpartiet har det därför den senaste tiden blivit viktigt att stärka vårt militära försvar.

För några år sedan återinfördes värnplikten i Sverige. Det tyckte vi i Vänsterpartiet var väldigt bra. Värnplikten innebär att en del av landets 18-åringar får en militär utbildning som gör att de kan vara med och försvara vårt land om det skulle behövas. Att vi har ett eget starkt försvar är viktigt - vi i Vänsterpartiet står nämligen fast vid Sveriges militära alliansfrihet och säger nej till ett svenskt Nato-medlemskap.

Den svenska Nato-debatten går numera i en rasande fart. När vi såg att den här debatten drog igång i början av året trodde vi aldrig att vi idag skulle stå så nära ett svenskt nato-medlemskap som vi idag gör. Det är en total svängning av svensk försvarspolitik och vi har kunnat följa debatterna inom socialdemokratin de senaste veckorna när företrädare efter företrädare har svängt i frågan. Vänsterpartiet anser att Sverige ska bevara den militära alliansfriheten, den har tjänat oss väl och gör att vi inte riskerar att dras in i krig och konflikter som andra länder i Europa är involverade i. Sverige ska ha en självständig försvars- och säkerhetspolitik, besluten ska fattas i den svenska riksdagen inte av Nato. Vi vill inte att Sverige allierar sig i försvarsfrågorna med länder som Turkiet, som idag attackerar sin egen kurdiska befolkning, och Ungern, vars demokratiska utveckling de senaste åren har gått åt helt fel håll. Till råga på allt är ju Nato en kärnvapenallians, och Vänsterpartiet menar istället att Sverige måste skriva under FNs kärnvapenförbud och arbeta för nedrustning av kärnvapen i världen. Om Sverige ska bli medlem i Nato menar vi i Vänsterpartiet att det krävs en folkomröstning, så att det svenska folket får säga sin mening i frågan. Det är det demokratiskt bästa sättet att fatta såhär stora beslut som påverkar vår landets framtid.

Vänner,

Det är inte bara kriget i Ukraina, och de många andra krig som pågår runt om i världen, som visar att vi lever i en mer sårbar och osäker tid. De civila hoten mot Sverige och vår befolkning är väldigt stora. Vi har såklart pandemin i färskt minne, hur nedskärningar och privatiseringar i välfärden gjorde att vi hade svårare att möta det hot som pandemin innebar, vi ser fler och fler cyberattacker som riskerar att stänga ner de många digitala system som vårt samhälle är beroende av - men framförallt ser vi de många hot och katastrofer som kommer i klimatförändringens spår. Vi vet att översvämningar, torka och stormar redan drabbar världen som effekter av klimatförändringen, det finns länder i världen, framförallt öar och områden med stora deltar, som kommer bli obebodliga och där befolkningen kommer bli flyktingar undan klimatet. På klimatkonferens efter klimatkonferens har dessa länder vädjat till resten av världen att göra de förändringar som behövs för att ställa om till ett samhälle som gör allt som är möjligt för att hejda klimatförändringen. Det kräver att vi alla hjälps åt, framförallt att vi politiker vågar fatta de beslut som krävs, allt från att göra kollektivtrafiken billigare till att lägga ner fossilenergi och ställa om till fossilfritt. Nyligen lanserade Vänsterpartiet ett stort paket på 700 miljarder kronor för rättvisa klimatsatsningar. Där föreslår vi stora investeringar i järnvägen, både nya järnvägar och upprustning av de som redan finns, och stor utbyggnad av laddinfrastruktur för elbilar. Vi föreslår också en satsning på snabbare utbyggnad av den fossilfria elproduktionen för att industrin ska kunna ställa om till att bli fossilfri och klimatanpassning av bostäder som gör att energianvändningen minskar och miljöprogrammets bostäder kan renoveras. Detta är enorma satsningar som kan göra stor skillnad, och ge en rättvis omställning.

Parallellt med detta arbetar vi i riksdagen för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen, vi försvarar det viktiga strandskyddet och allemansrätten så att våra sjöar och strandkanter inte blir privatiserade av bostadsbyggande utan fortsatt tillgängliga för alla, flytta ut trålningsgränsen för att minska överfisket, stänga ner minkfarmerna helt och hållet. Vi protesterar mot den svenska regeringens beslut om att öppna en ny gruva mitt i renbeteslandet i Gallok och den danska regeringens dumpning av slam för att bygga en ny ö, Lynetteholm, i Öresund! Allt detta och mycket mer är helt nödvändiga frågor att arbeta med för en mer hållbar värld. Vi vet att det krävs en röd politik för en grön omställning!

Vänner,

För Vänsterpartiet är jämlikheten alltid högst upp på dagordningen. Det viktigaste för oss är att skapa ekonomisk jämlikhet, motarbeta klassklyftor och bygga ett samhälle där alla har lika

möjligheter - oavsett var vi kommer ifrån och vilka våra föräldrar är. Men vi ser hur utvecklingen går åt motsatt håll, med en regering som säger sig vara röd men som mest driver blå politik. Vänsterpartiet är i opposition och ställer krav från vårt vänsterperspektiv.

Vi behöver höja skatterna för de rikaste och omfördela resurser i samhället från de som har i överflöd till de som behöver mer för att få vardagen att gå ihop. De lägsta pensionerna måste höjas, där har vi i Vänsterpartiet förhandlat fram ett förslag som gör vardagen lättare för många äldre. Vi behöver satsa på välfärden för en sjukvård som går att lita på och för en skola som på riktigt kan ge oss ett mer jämlikt samhälle. Vi vet att ett jämlikt samhälle är ett starkare och tryggare samhälle, när vi hjälps åt och lär känna varandra så skapar vi tillsammans ett bättre och mer solidariskt samhälle.

Jag är väldigt stolt över att vara vänsterpartist. Vi är ett parti där vi just gör saker tillsammans och hjälps åt, där vi i praktiken visar att en politik för gemenskap och solidaritet är det som ger mer jämlikhet och rättvisa för alla. En stark vänster ger mer feminism, antirasism och klimaträttvisa i Sverige varje dag, överallt. Jag vill passa på att önska alla som firar Eid idag och imorgon en trevlig Eid och hoppas att ni alla får en fortsatt fin första maj!

Hanna Gunnarsson

Ali Esbatis förstamajtal 2022

Kamrater, vänner, mötesdeltagare

Det är så fint att kunna ses så här igen, att göra vår högtidsdag till en folkfest. Och vänner, det är viktigt att också kunna fira – att i en tid som på så många sätt är mörk och förstämmande, kunna se löftet om en möjlig, ljusare framtid i varandras glädje och beslutsamhet. Så, välkommen. Välkommen till den gemenskap som burit fram så gott som varje socialt framsteg i det här landet. Och tack för att du känner och förstår, att det är allvar nu.

Vänner,

I slutdeklarationen efter Nürnberggrättegångarna, de som hölls efter det andra världskrigets fasor, kan man läsa, att kriget konsekvenser inte är "begränsade till de krigförande länderna, utan påverkar hela världen." "Att inleda ett angreppskrig är därför inte bara ett internationellt brott", slår man fast där, "det är det främsta av internationella brott, därför att den i sig inbegriper den samlade ondskan av andra krigsbrott".

Detta är vad Putin och hans nationalchauvinistiska, högerauktoritära anhang nu har gjort sig skyldiga till.

Och vänner, det är just den internationella rättsordning som har värkts fram – långt ifrån felfri och oproblematiske, men likväl exceptionellt viktig för envar som vill kämpa för fred och humanism – det är den som vi tydligt och entydigt står bakom.

Det som nu sker i Ukraina är också en påminnelse om vad försvaret av vårt lands trygghet och självbestämmande ytterst vilar på. Å ena sidan vår egen förmåga till totalförsvaret, som nu behöver stärkas betydligt. Å andra sidan respekten för folkrätten – viljan, handlingskraften i andra länder och hos andra folk, att samla sig i avsky när den trampas på.

Sverige ska vara en stark och självständig röst för folkrätten. Så värnar vi bäst vår egen trygghet och frihet. Och det kan vi bäst vara om vi står utanför militära allianser, om vi förbehåller oss rätten att agera mot övergrepp begångna av stormakter och av allierade till dessa, om vi fortsätter att se kärnvapen som ett hot mot mänskligheten snarare än ett paraply att söka illusoriskt skydd under, om vi värnar vår territoriella integritet istället för att riskera att bli juniorpartners till nykoloniala äventyr. Vänsterpartiet säger nej till svenskt medlemskap i Nato – och vi kräver att de partier som hastigt har bytt fot, har anständigheten och den demokratiska ryggraden, att underställa frågan en folkomröstning.

Mötesdeltagare,

Hur vi vänder oss mot världen bestäms också av vad vi skapar i vårt eget samhälle. Sverige är på många sätt ett bra land att leva i för många människor. Men just det som en gång gjorde Sverige starkare och bättre, ja, till ett internationellt föredöme i många avseenden, har varit under angrepp i flera decennier. Inkomst- och förmögenhetsklyftorna har exploderat. Under regeringar av skiftande politisk färg har Sverige blivit något av ett skatteparadis för kapitalägare. Ingen förmögenhetsskatt, ingen arvs- och gåvoskatt, ingen fastighetsskatt. Vi har fått en skola som är unik, ja närmast bisarr, i sin långtgående marknadisering. Som ger växande segregation och fallande kunskapsresultat, men som garanterar pengarullning till hedgefonder och ex-politiker. Vi har gett fastighetsspekulanter och finansakrobater fri tillgång till våra samhällsfastigheter och pensionspengar.

Det här drar isär samhället. Det göder korruption och misstro. Det gör demokratin tunnare och svagare. Men vänner, vi kan inte och vi tänker inte låta högern ostört göra Sverige till en lekstuga för riskkapitalister och välfärdsprofitörer. Det är dags att ta tillbaka kontrollen. Det är dags för de som byggt och bygger landet, de som sliter och de som slitits ut, att ha politiken på sin sida, göras synliga, spela roll. Det är vårt löfte som parti, det är vår uppgift som rörelse.

Vänner,

När vi firade första maj – förvisso utan fanor och fest – förra året hade den socialdemokratiska ledda regeringen lagt fram förslag om marknadshyror.

Trots att det är hyresgästerna som har betalat de senaste årens avsaknad av bostadspolitik, skulle de återigen få stå för notan. Politikens misslyckande och ansvarslöshet skulle läggas i knät på medborgarna.

Budskapet från regeringen var att detta blott skulle ses som ett steg i världens oundgängliga gång. Trots tydliga löften och trots att väljarna inte ville ha höjda hyror gick de fram med det. Som vore Fastighetsägarna ödets mystiska väsen och Annie Lööf dess budskapsbärare på jorden.

Men så styr ju inte den som vill förändra. Så agerar inte den som tar på allvar sitt mandat från väljarna.

Och kamrater, också i denna fråga blev det så tydligt att det är skillnad på vilka som räknas, vilka som syns, när politiken vänder sig bort från sitt folkliga ansvar. Då blir du osynlig, du som redan använde en stor del av inkomsten till hyran. Du som ser högen med räkningar växa snabbare än de osäkra arbetspassen, du som känner stressen gripa tag inifrån när du funderar över vart du och barnen ska ta vägen om hyran rusar iväg.

Därför tog de inte oss på allvar. Därför ville de skrämja oss till tystnad istället för att mötas i ett respektfullt, jämlikt samtal.

Men människors trygghet är politikens ansvar. Därför stoppade Vänsterpartiet marknadshyror.

Och vi är inte imponerade av att arbetslösa och långtidssjuka blir som osynliga när det ska utformas stöd. Vi bär frustrationen hos den som pressas hos arbetsförmedlingen,

försäkringskassan eller socialtjänsten efter att de politiska makthavarna i omgångar har fått för sig att just de arbetslösa, sjuka och fattiggjorda behöver tryckas ned med urholkade stöd och systematiskt misstänkliggörande. Det håller inte.

Vänsterpartiet pratar inte bara, vi agerar. Därför såg vi till att genomföra dom största förbättringarna i sjukförsäkringen på ett decennium.

Och nu, vänner, står vi mitt i en ny strid som handlar om att göra människor synliga i politiken.

Sveriges löntagare ska ha pensioner att se fram emot. Och hur kan ett välfärdssamhälle som vårt fortfarande inte kunna garantera det? Det svenska pensionssystemet är trasigt. Vi behöver laga det.

Varannan kvinnlig ålderspensionär i Sverige måste helt eller delvis förlita sig på garantipension. Sju av tio kommunalare. Det här är människor som har byggt upp landet, slitit långa år. Många har jobbat i princip hela livet, men under dåliga förhållanden, låg lön, små deltider kombinerat med hemarbete och omsorg för barn. Andra har slitits ut tidigt på grund av tunga arbeten och de bördor som hårdast tynger i klasssamhällets mest utsatta skikt.

Redan i år kan nu en miljon pensionärer få en rejäl höjning. En halv miljon kommer att kunna få 1000 kr skattefritt i månaden i augusti. Det är den största höjningen av pensionerna i modern tid. Tryggheten för pensionärer i Sverige är vårt ansvar. Därför ställde Vänsterpartiet kravet om höjda pensioner i samband med statsministeromröstningen. Nu ligger det förslaget på riksdagens bord, och det är upp till bevis för de partier som annars tar till brösttoner för pensionärerna, innan de skyndar sig iväg till att lyssna på välfärdskapitalisterna och på den avdragsberoende överklassen.

Och vänner, nu lovar vi även att ta nästa steg efter valet. Pensionerna ska höjas rejält för alla pensionärer nästa mandatperiod. Nu på förmiddagen har Nooshi Dadgostar presenterat ett förslag för att ge en höjning av den allmänna inkomstpensionen med ungefär tretton procent. Och låt det här budskapet vara tydligt: Ingen styr på våra mandat utan att pensionärer i Sverige får det bättre.

Mötesdeltagare

Sverige behöver en annan ekonomisk politik. Och den röda tråden i den måste vara klimatomställning.

Vi kan inte nöja oss med en klimatpolitik som går ut på att berätta jobbiga fakta om läget för planeten och sedan konstatera att de högstämda målen blir svåra att nå. Vi behöver agera som samhälle, ställa om stora delar det vi gemensamt kan och måste rå över. Det kräver politisk handlingskraft och brett folkligt stöd. Ska vi komma någon vart så behövs det omfattande investeringar.

Kamrater, jag vet inte om jag blir den första talaren på 1 maj att nämna överskottsålet i det finanspolitiska ramverket – jag lovar i alla fall att jag inte ska föreslå några sådana talkörer. Men det är så, att vi idag har ett system som kräver att staten lägger pengar på hög istället för att använda reella resurser för att möta reella behov. Ett seriöst offentligt investeringsprogram kräver ett ramverk som underlättar, inte försvårar eller förhindrar nödvändiga satsningar. Som är anpassat till att hantera dagens och morgondagens problem utifrån de faktiska förutsättningarna, inte utifrån föreställningar och farhågor från tjugo, trettio år sedan.

Vänsterpartiet har presenterat förändringar i det nuvarande överskottsålet, för att staten de kommande tio åren ska kunna investera runt 700 miljarder kronor mer i omställningen till ett klimatneutralt Sverige. Det handlar om ett omfattande offentligt åtagande inom transportinfrastruktur, elöverföring, klimatanpassning av nya och befintliga bostäder. Det här är sådant som inte låter sig göra genom privata konsumtionsbeslut. Det går inte att shoppa räls mellan två orter, eller smälla upp en vindkraftspark genom att applådera något företags eko-märkning.

Vänner, på många sätt måste och kommer livet att bli annorlunda i ett Sverige som ställer om. Men investerar vi för framtiden, så kan det också bli *bättre*. Nya jobb, tillgänglig och tillförlitlig kollektivtrafik, förnybar energi som dessutom frigör oss från beroendet av auktoritära oljeregimers nycker.

Runt den stora uppgiften att ställa om Sverige kan vi samlas som samhälle. Genom politikens och folkrörelsernas målmedvetna mödor, inte genom en religiös tro på marknadsmekanismernas underverk.

Det är att ta ansvar för framtiden. Där kommer vänstern att stå i första ledet.

Vänner,

Det är inte rimligt att Sverige på pappret blir rikare för varje år, samtidigt som vår gemensamma välfärd pressas och stressas. Inom äldreomsorgen räcker tiden inte till för några extra minuter av värme och omtanke. Personalen slits ut, många anhöriga förtvivlar. På sjukhus och vårdcentraler är tidspressen enorm. Sjuksköterskor och barnmorskor slutar för att de inte orkar. Lärare och socialsekreterare bryts ned av oro.

Det här är resultatet av politiska beslut. Åratal av skattesänkningar och marknadsisering har inneburit en gigantisk förskjutning av resurser bort från det som är vår gemensamma välfärd, vår gemensamma rikedom. Ansvaret ligger på såväl borgerliga som socialdemokratiska regeringar. Och effekterna, de är större än vad som enkelt kan mätas i pengar. Det handlar på sätt och vis om essensen i vad samhällelig välfärd är. Att vi bjuder varandra på det allra bästa som vi tillsammans kan uppbåda.

Men det här är inget som vi bara måste acceptera. Vi kan och vi måste ta tillbaka kontrollen över utvecklingen. De som bär upp välfärden i Sverige behöver mer än applåder och fina ord. De behöver fler kollegor och bättre arbetsvillkor.

Det kräver en stark och stabil vänsterpolitik. Vänsterpartiet söker stöd för att vända den här dystra, tillbakasträvande utvecklingen. *Det är att ta ansvar för framtiden. Där kommer vänstern att stå i första ledet.*

Vänner, demonstranter, första maj-firare,

Jag tror att många av oss står här med en gnagande oro. Vi ser, läser, känner på vår hud, med våra kroppar, hur alltför många i våra politiska och ekonomiska eliter anammar retoriska grepp och ingår politiska allianser, som för bara åtta-tio år sedan var reserverade för marginaliserade, högerextrema galenpannor.

Många inom den svenska borgerligheten anar instinktivt att de inte längre kan bli särskilt populära på mer av glättig, nyliberal tjo-och-tjim-optimism. Då utövar högerpopulismen, med sin reaktionära etnopanik och sina uppskruvade rasistiska undertoner, en väldig lockelse. Och nu betar sig många av de ledande företrädarna för denna borgerlighet som nyfrälsta fanatiker – ett blåbrunt block av hetsare utan gränser.

Vänner, mot denna utveckling behöver vi resa värn tillsammans.

För ingen människa är en ö. Det som sker i de små och stora offentliga rummen, bestämmer hur vi ser på varandra, och därmed också hur vi agerar. Arbetsgivare ser på tv. Poliser hör partiledarutspel där de uppmanas skjuta in i folkmassor. Grannar snappar upp löpsedlar. Och om det inte finns ett motstånd mot att ständigt beskriva vissa människor i negativa sammanhang, ja, som problem genom sin blotta existens, då återskapas och förstärks allt detta, omvandlas till medvetna och omedvetna handlingar som exkluderar och trycker ner.

Och rasismen tär på människors liv och drömmar. Den förvrider något inuti det barn som möter ilska istället för förstående blickar när hon leker lika högljutt som sina jämnåriga blonda kamrater. Den berövar något från den som skickar in hundratals jobbansökningar utan att få ett enda svar, väl medveten om att namnet är den avgörande faktorn. Den planterar något förtärande i den som vet att hon oftare stoppas av polis och väktare.

När samhället skiktas och dras isär på det här sättet, då kan det politiska samtalet hoppa från skendebatt till skendebatt, medan revorna i våra gemensamma sociala skyddsnät blir större, tryggheten på arbetsmarknaden mindre, och de som gör jobbet inom välfärden tvingas springa fortare.

Men kamrater, vi *har* ett vapen mot detta. Vi har solidariteten. Att se sig själv i andra. Gemensam kamp för gemensamma intressen. Inte som fritt svävande ord under smattrande fanor en gång om året, utan som levtt liv, som mellanmännsliga relationer i det samhälle som vi bär upp tillsammans.

Det bästa skyddet mot rasismens gift, det är att bygga samhällen som håller ihop; samhällen

präglade av jämlikhet och av rättvisa. En bostadspolitik för att bygga bort trångboddhet och bygga in utrymme för icke-kommersiell gemenskap. En sjukförsäkring värdig ett rikt välfärdsland. Ett bättre pensionssystem, för att den respekten ska de som byggt landet ha i ett modernt välfärdsland.

Vi vet att ett arbetarkollektiv där man ser varandra som främlingar istället för arbetskamrater, försvagas i varje strävan att lyfta sig. Och tvärtom: Genom att vägra acceptera olika lön och arbetsvillkor för människor som jobbar med samma uppgifter, bredvid varandra, så slammar man också igen en av de viktigaste kanalerna för återskapandet av rasistiska strukturer. Därför är arbetet för kollektivavtal, mot utnyttjandet av arbetskraftsinvandrare och av papperslösa, en av vår samtids viktigaste, mest konkreta antirasistiska handlingar.

Det är att ta ansvar för framtiden. Där kommer vänstern fortsatt att stå i första ledet.

Vänner,

I höst är det val i Sverige. En moderatledd regering med bokbålsentusiastiskt sverigedemokratiskt understöd kommer att vara en löntagarfientlig regering, ja, fientlig mot det mesta som pekar fram mot välfärd och sociala framsteg. Vänsterpartiet kommer aldrig att stödja en högnationalistisk regering.

Vi vill styra tillsammans med en bred vänstersida som vi är övertygade om kommer att vara bäst för de allra flesta i Sverige. Men vi kommer aldrig att ge upp våra mandat gratis. Komplicerade parlamentariska lägen utifrån olika utfall i valen, kräver samtal och kompromisser bland dem som utgör en regering eller ett regeringsunderlag. I sådana samtal ska vi ha inflytande för våra väljares räkning. Vänsterpartiet är ingen dörmatta.

Så du som har röstat på Vänsterpartiet tidigare, du som funderat men aldrig tagit steget, eller du som aldrig riktigt tänkt tanken, men kanske har blivit hitsläpad av någon engagerad vän med god övertalningsförmåga, du ska veta detta: att du är välkommen, att vi tillsammans ska stå upp för din röst, kräva inflytande, bygga Sverige starkare, bättre, friare.

Och återigen: Det är allvar nu. Det vi har att ställa upp i kampen mot det historiska mörker som hotar att gripa allt tätare omkring sig, det är det som manifesteras här idag, vår gemenskap, vår beslutsamhet, vår insikt om att ingen är den andre helt lik, att ingen klarar sig själv, att alla behövs.

För vet ni vad, vänner och kamrater. Vi behöver varandra, för att resa den som snubblat över livets kullerstenar på fötter igen. Vi behöver varandra för att skydda den som flytt och vårda den som sårats, eftersom vi i våra bästa stunder begriper att vi alla någon gång, någonstans kan vara den som är sårad, den som har något att fly från.

Var och en av oss: jag, du, din granne, behöver veta att vi kan räkna med den andre, när det finns dem som vill ta detta vårt land ifrån några av oss och oss från detta land. Vi behöver varandra för att finna tryggheten och tända ljusen i mörkret. Och för att i det ljuset bygga ett bättre samhälle, ett där vi oftare kan slippa vara konsumenter och istället upphöjs till medborgare, starka i all vår skörhet.

Ingen av oss kan göra allt, men alla kan göra något. Vi räknar med dig. Kampen i den här valrörelsen och bortom den pågår i vartenda fikarum på varenda arbetsplats i det här landet – för där står en av er vid kaffemaskinen. De som vill splittra oss måste passera varje föräldramöte i skolan och det ska de inte få lov att göra utan motstånd – också från dig. När rasister med och utan ledarsidor sprider sin dynga på sociala medier ska de veta att runt hörnet bygger vi våra baser, står vi upp för våra ideal, agerar medmänniskor. Varje skolsal, varje föreningslokal, varenda fredagsöl med kompisgänget är en liten del av den frontlinje där vi gör motstånd, tänder hopp, firar segar.

Så tack för att du är här idag.

Nu har vi både ett val och en hel värld att vinna.

Ali Esbati